FRANC. ERN. BRUCKMANNI, MED. DOCT. ACAD. CÆSAR. NAT. CUR. ET SOC. REG. PRUSS. SCIENT...

Franz Ernst Bruckmann

Digitized by Google

F. E. BRVCKMANNI, M. D.

EPISTOLA ITINERARIA LXIII.

SISTENS

NOTAS QVASDAM
ET
ANIMADVERSIONES
IN
GVIL. PISONIS ET JAC. BONTII LIBROS
DE
INDIAE VTRIVSQVE RE NATVRALI ET MEDICA.

AD

CLARISSIMVM, AMPLISSIMVM ATQVE DOCTISSIMVM VIRVM,

JOH. FRIDER. GRONOVIVM,

MED. DOCT. ET PROF. IN ALMA STVDIORVM MATRE LVGDVN. BATAVOR. CELEBERRIMVM,

RERVM NATVRALIVM, INPR. BOTANICARVM, INDAGATOREM SOLERTISSIMVM,

FAVTOREM ÆSTVMATISSIMVM.

WOLFFENB. MDCCXXXVII.

Digitized by Google

VIR ILLVSTRIS ATQVE DOCTISSIME,

FAVTOR SVMMA OBSERVANTIA COLENDE!

NOtas in Bauhinum ſuperiori menſe ad *Te*, *Vir Excellentiſſime*, transmiſſas quin recte in ipſo tempore acceperis nullus dubito, pronunc & quasdam in Piſonem compilatas obſervationes *Tecum* communico, quam maxime rogo, velis ſine recuſatione utraque manu iſtas ſuſcipere. Guilielmus Piſo, medica arte antehac Amſtelædami maxime inclytus, de Indiæ utriusque re naturali & medica libros XIV. ibidem loci 1658. in fol. cum fig. elegant. edidit, cui operi egregio Jacobi Bontii, Bataviæ in majore Java novæ Medici ordinarii æque induſtrii Hiſtoriæ naturalis & medicæ Indiæ Orientalis, ob materiarum convenientiam, libros ſex addidit. Bini viri præſtantiſſimi & rerum naturalium indefeſſi ſcrutatores ſummopere laudandi, non tantum plantas & animalia, ſed & indigenarum morbos, ingenia, mores & medicinam optime deſcripſerunt delinearuntque, nec non plurimis eleganter ad vivum pictis iconibus illuſtrarunt. Inter legendum hinc inde, circa vegetabia quædam notatu digna obſervavi, quæ ſtudium botanicum ad meliorem, certiorem & faciliorem plantarum exoticarum

Digitized by Google

rum cognitionem & magis exploratam veritatem ex parte deducere poſſunt. Adjeci ſingulis plantis genus ſuum proprium & nomen verum botanicis recentioribus receptum, ut ſic quilibet, qualem plantam bini dicti autores ſub nominibus barbaris & exotico Indicis deſcriptam propoſuerint & indicarint, & ad quodnam genus ſingulæ vegetabilium ſpecies referendæ, facile cognoſcere poſſit. Laborem hunc meum exiguum, *Vir præſtantiſſime*, æquo animo recipe in gratiam:

NOTÆ ET ANIMADVERSIONES IN GVILIELMI PISONIS DE INDIÆ VTRIVSQVE RE NATVRALI ET MEDICA LIBROS XIV.

Ad pag. 114. Radix *Mandiboca*, eſt *Manibot Theveti* & *Tournefortii*.

ad pag. 122. *Icicariba*, eſt ſpecies Oleæ ſylveſtris ſeu Phillyreæ.

ad pag. 124. *Caaopiá*, de hac planta vid. Plumerius.

ad pag. 132. *Arocira* ſeu *Lentiſcus*, eſt ſpecies Terebinthi.

ad pag. 135. *Jacapucajo arbor*, nobis non conſtat.

ad pag. 154. *Pacoeira* & *Bananiera*, ſunt ſpecies Mauz ſeu Muſæ.

ad pag. 177. *Camara*, eſt Pſeudo-Viburnum.

Digitized by Google

Ad pag. 179. *Munduy-Guacú*, ſeu *Nux cathartica America*, eſt ſpecies Ricinoidis.
ad pag. 180. *Nhamdu-Guacú*, ſeu *Ricinus Americana*, eſt *verus Ricinus officinar.*
ad pag. 181. *Juripeba*, eſt Solanum ſpinoſum Æthiopicum.
ad pag. 182. *Juabeba*, eſt ſpecies Solani.
ad pag. 183. *Mamanga*, eſt ſpecies *Sennæ*, cujus flos eſt irregular. pentapetalus.
ad pag. 184. *Manacá*, eſt ſpecies Jeſmini.
ad pag. 185. *Pajomirioba*, fig. 1. & 2. ſunt ſpecies Sennæ.
ad pag. 188. 189. 190. & 191. *Jamacarú*, I, II, III, IV, V, & VI. ſunt ſpecies Opuntiæ.
ad pag. 192. *Caraguatà I.* hæc figura non conſtat. *Caraguatà II.* vero eſt Aloë.
ad pag. 193. 194. *Caraguatà III. & IV.* ſunt Aloë.
ad pag. 198. *Caachira I.* eſt *Anil*, unde indigo, color iſte cœruleus paratur, eſt ſpecies Coronillæ. *Caachira II.* non conſtat.
ad pag. 205. *Inimbóy*, de hac planta vid. Plumerii Deſcription des Plantes de l'Amerique.
ad pag. 206. *Petúme*, eſt *Nicotiana*, quæ florem habet regular. monopetalum & ſemina tecta capſula bipartita.
ad pag. 210. *Belingéla*, eſt Solanum. *Quigómbo prior*, ſeu *Alcea Muſcata* & *Quigómbo altera* pag. 211. ſunt ſpecies Ketmiæ.
ad pag. 211. *Gangila* ſeu *Seſamum Africanum*, eſt *Seſamum officinarum.*
ad pag. 212. 213. *Meerú*, *Albará*, & *Paco-Ceróca*, ſunt tres ſpecies *Canna Indicæ.*
ad pag. 216. *Jaborandi* III. & IV. ſunt ſpecies *Saururi* Plumerii, qui habet florem imperfectum, dici-

tur

tur quaſi Cauda lacertæ, σαῦρος, lacerta, & οὐρος, cauda.

ad pag. 217. *Marrubium Americanum*, eſt ſpecies Eupatorii.

ad pag. 218. *Camara-Jápo* ſeu *Mentaſtrum Americanum*, eſt etiam ſpecies Eupatorii.

ad pag. 219. *Aguapé*, eſt Nymphæa.

ad pag. 220. *Aninga I.* eſt Ari ſpecies.
Aninga II. eſt ſpecies *Saururi*, cujus characterem vid. ſupra.

ad pag. 222. *Althæa*, eſt ſpecies Abutyli.

ad pag. 223. *Camarù*, eſt ſpecies Alkekengi.

ad pag. 224. *Aguara-Quiyá*, eſt Solanum vulgare.

ad pag. 225. *Quiya* ſeu *Piper Braſilienſe*; omnes hæ figuræ ſunt ſpecies *Capſici*, quod florem habet regularem monopetalum & ſemina tecta bacca polypyrena; de hac planta videat: Frater Gregorius de Rhegio, qui integrum tractatum de Capſico, ejusque variis ſpeciebus conſcripſit.

ad pag. 226. *Quiya* hujus paginæ, ſunt itidem ſpecies Capſici.

ad pag. 229. *Jacua-Acánga*, eſt ſpecies Heliotropii.

ad pag. 236. *Tajaóba*, I. & II. ſunt ſpecies Ari.

ad pag. 237. *Tajaóba* III. eſt quoque Arum.
Jacapé, eſt Cyperi ſpecies.

ad pag. 238. *Jupicai*, habet florem regular. tripetalum vid. Plumerius.

ad pag. 239. *Amongeába*, eſt Graminis triticei ſpecies.

ad pag. 240. *Erva de Sta. Maria* ſeu *Dracunculus major*, eſt *Arum paluſtre polyphyllum.*

ad pag. 243. *Caaponga* I. & II. III. ſunt Amaranthoides.

Ad pag. 245. *Ibiraeem*, ſeu *Liquiritia ſylveſtris*, eſt Glyzyrrhiza vulgare.

Cajatiá, eſt Eſulæ ſpecies, quæ non morſicat, ſed egregrium conſtituit medicamentum alexipharmacum.

ad pag. 247. 248. 249. 250. *Murucujá* I, II, III, IV, V. ſunt ſpecies Granadillæ.

ad pag. 250. *Cururu - Apé*, de hac planta vid. Plumerius.

ad pag. 251. 252. *Cumandatiá*, & *Guandú*, ſunt Phaſeoli ſpecies.

ad pag. 256. *Mundubi*, eſt *Arachydna Plumerii*.

ad pag. 257. *Jupicánga*, eſt vera *China*, de qua vid. Kämpferus in Amœnitat. exotic. pag. 783. ſub nomine Sankira.

ad pag. 259. *Nhandiróba*, de hac planta vid. Plumeruis.

ad pag. 260. *Acaricóba*, eſt Hydrocotyle.

Ambuyaëmbo, hæc planta nobis non conſtat.

ad pag. 262. *Curva* vel *Curuba*, eſt Cucurbitæ ſpecies.

ad pag. 263. *Jaeë* ſeu *Anguria*, eſt Citrullus.

ad pag. 266. *Sargaco*, eſt Fuci ſpecies.

ad pag. 302. *Tangaracá* I, II, & III. videntur eſſe ſpecies Flammulæ.

ad pag. 304. *Caaëo* I. & II. ſunt ſpecies Mimoſæ.

ad pag. 308. *Aboay*, de hac planta vid. Plumerius.

ad pag. 311. *Caacica*, ſeu *herba colubrina*, eſt ſpecies Eſulæ.

ad pag. 312. *Caapeba*, ſeu *Convolvulus colubrinus*, eſt species Convolvuli.

Ad

NOTÆ ET ANIMADVERSIONES IN IACOBI BONTII HISTORIÆ NATVRALIS ET MEDICÆ INDIÆ ORIENTALIS LIBROS SEX

Ad pag. 90. Nux *Taufel* ſeu *Pynang*, eſt ſpecies Palmæ.
ad pag. 91. *Betele*, eſt ſpecies Saururi.
ad pag. 92. Arbor ſpinoſa, unde *Cate* ſeu *Lycium* exprimitur, eſt ſpecies Acaciæ.
ad pag. 94. *Tamarindus*, habet florem irregul. tripetalum.
ad pag. 105. *Arbor lanigera* ſeu *Goſſampinus Plinii*, eſt *Ceiba Plumerii*, florem habet regular. monopetal.
ad pag. 111. *Jangomas* ſeu *Paliurus Ægyptius*, eſt ſpecies Ziziphi.
ad pag. 114. *Acetoſa*, eſt ſpecies Ketmiæ.
ad pag. 117. *Curcuma*, eſt Canna Indica.
ad pag. 118. 119. *Jaaca*, & *Champidaca*, ſunt ſpecies *Durionis* ſeu *Guanabani*.
ad pag. 120. *Herba ſentiens*, eſt *Mimoſa Acoſtæ*.
ad pag. 126. 127. *Cardamomum minus & majus*, ſunt ſpecies Cannæ Indicæ.
ad pag. 128. Eſt *Nelumbo Tournefortii* ſeu *Faba Ægyptiá veterum*.
ad pag. 131. *Lada Chili*, eſt Piper Indicum ſeu Capſicum.
ad pag. 138. *Phaſeolus Indicus IV.* ſeu *Secamoné*, eſt Apocyni ſpecies.

Ad

by Google

Ad pag. 141. *Roſa inodora rubra & pallida*, ſunt Ketmiæ ſpecies.
ad pag. 142. *Lilium indicum*, eſt Narciſſus.
ad pag. 143. *Liguſtri ſpecies Ima*, eſt *Cyprus Græcorum*, ſeu *Alcanna Arabum.*
ad pag. 146. *Betonica fruticeſcens*, eſt ſpecies Stœchadis.
ad pag. 151. *Eryngii Indici ſpecies*, eſt Acanthi ſpecies.
ad pag. 152. *Milium ſolis*, eſt *Lacryma Jobi.*
ad pag. 153. *Eſula Indica*, eſt Euphorbii ſpecies.
ad pag. 154. *Gentianella Indica*, eſt *Comelina Plumerii*, ſeu *Ephemerum Hermanni.*
ad pag 157. *Salvia Indica arboreſcens*, eſt *Aſter Æthiopicus ſalviæ folio*, *odore Roriſmarini.*
ad pag. 159. *Lyſimachium Indicum*, eſt ſpecies Chamænerii.
ad pag. 179. *Tshinka - Popoua*, ſeu *Caryophyllus ſpicatus*, monſtroſa eſſe videtur planta, ſiquidem & inter plantas monſtra dari vel ſola illa *Roſa prolifera*, quæ aliquibus *Rex Roſarum* dicitur, facile quemvis docebit.
ad pag. 183. *Pimpilim* ſeu *Piper longum*, eſt ſpecies Saururi.
ad pag. 189. *Zinziber*, eſt ſpecies Cannæ Indicæ.

Et hæ ſunt perbreves noſtræ in Piſonem & Bontium emendationes botanicæ; niſi *Tibi*, *Vir Excellentiſſime*, ingratæ, alia vice & alio tempore quoque quasdam in alios Botanicos concinnatas annotationes voluntarie ad Te mandabo. Vale & fave ſcrib. Wolffenb.
d. 7. Nov. 1737.

)o(

SS 248275

Digitized by Google